

Het IHBV: kennisinstituut over hoogbegaafdheid en nog veel meer

Na haar ontdekking dat ze hoogbegaafd was, werd Noks Nauta in 2000 lid van Mensa. Al vrij snel kwam ze er achter dat er op het gebied van hoogbegaafdheid bij volwassenen weinig of geen betrouwbare kennis voorhanden was. Ook ontdekte ze dat er niets werd gedaan met de vierde doelstelling van Mensa: 'medewerking te verlenen aan algemeen onderzoek op het gebied van intelligentie, en dergelijk onderzoek te stimuleren'. Beide constatering verbaasden haar. Noks was van mening dat er juist veel behoefte was aan betrouwbare kennis over hoogbegaafdheid bij volwassenen en vond het belangrijk dat deze er zou komen. Daarom wilde ze onderzoek op dit gebied stimuleren.

Haar eerste stap was het bespreken van haar ideeën over hoe kennis over hoogbegaafdheid bij volwassenen kon worden verzameld en verspreid, met het toenmalige bestuur van Mensa. De uitkomst van dit gesprek was het verzoek of Noks dit van de grond wilde krijgen. Dit was aanleiding voor de oprichting van de Commissie Onderzoek & Onderwijs van Mensa in augustus 2001. Peter Broekman uit Zeist was hierbij betrokken, Betsy Buisman steunde dit initiatief vanuit het bestuur. Later waren Eric Ottevanger, Michiel Schillhorn van Veen en Maud Kooijman¹ hierin ook actief. Deze commissie is een aantal jaren oriënterend bezig geweest met het onderwerp. Noks zette onder andere een cursus 'Leren en je eigen leergedrag' voor Mensaleden op, organiseerde een interne brainstormbijeenkomst en voerde vele netwerkgesprekken met mensen en instellingen die ook interesse hadden in kennis over hoogbegaafdheid binnen en buiten Mensa. Maar op een gegeven moment werd door Noks Nauta en Maud Kooijman - van Thiel¹ geconcludeerd dat de verenigingsstructuur van Mensa toch niet paste bij de doelen die zij voor ogen hadden, namelijk het verzamelen, bewerken en verspreiden van kennis over hoogbegaafdheid bij volwassenen en het stimuleren van nieuw onderzoek.

Een tweede belangrijke stap in de totstandkoming van het IHBV was het Delphi-onderzoek naar hoogbegaafdheid. De aanleiding hiervoor was dat Willem Wind (Mensalid en bedenker van de Dag van de Hoogbegaafdheid) vond dat er maar eens consensus moest gaan komen over wat hoogbegaafdheid is en Noks bedacht dat dit via een Delphi-studie kon. Zij benaderde Maud die dat graag wilde gaan doen. Het onderzoek is in de jaren 2006/2007 door Maud van Thiel op persoonlijke titel opgezet. Het resulteerde in het Delphi-model Hoogbegaafdheid dat in november 2007 op een conferentie werd gepresenteerd en veel bijval kreeg van

de deelnemers (bijna allen Mensalid). In 2008 volgde de publicatie van het model in het boek: 'Hoogbegaafd, dat zie je zó!', onder redactie van Maud Kooijman – van Thiel. Maud en Noks kregen daarna van veel mensen de vraag: 'En wat gaan jullie nu doen?'

Het antwoord was de oprichting in 2010 van een kennisinstituut in de vorm van een stichting: het Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen ofwel het IHBV. Het idee achter een aparte stichting was onder andere om zo als kennisinstituut slagvaardiger te kunnen werken, omdat een vereniging (zoals Mensa) een andere wijze van besluitvorming kent. Van het begin af aan was het wel de bedoeling om met Mensa samen te werken. Mensa is een belangenvereniging van en voor hoogbegaafden en op het gebied van het verzamelen en verspreiden van kennis over hoogbegaafdheid lag samenwerking voor de hand. Hoewel samenwerking om een aantal redenen nog niet goed van de grond is gekomen, bestaat er van beide kanten de intentie om deze alsnog vorm te geven.

De eerste jaren van het IHBV waren niet gemakkelijk. Bestuursleden moesten naast hun reguliere werk het instituut ontwikkelen en helaas bleken overheid en fondsen niet bereid om geld beschikbaar te stellen om onderzoek en projecten te financieren. Alle subsidiekranen gingen in die tijd praktisch dicht en het thema scoorde ook niet echt. Hoogbegaafdheid werd en wordt nog wel gezien als iets waarmee je prima kunt leven en succesvol kunt zijn en waar geen extra aandacht voor nodig is. Wel werd de website van het IHBV, met daarop de eerste beschikbare kennis over hoogbegaafdheid, zeer gewaardeerd.

Een belangrijke mijlpaal was het eerste HB-café dat eind 2010 in Ede georganiseerd werd. De combinatie van kennis opdoen via een spreker over een aan hoogbegaafdheid gerelateerd onderwerp, met het ontmoeten van gelijkgestemden voorzag in een duidelijke behoefte. De tweede HB-Café locatie ontstond in 2012 in Delft. Anno 2016 zijn er verspreid over Nederland acht HB-Cafés en is er tevens een in Vlaanderen.

Vanaf de zomer van 2012 werd gestart met het maken en publiceren van leaflets: A4tjes met kennis en aanbevelingen over een bepaald thema. Diverse artikelen die in samenwerking met het IHBV werden gepubliceerd konden op de website worden opgenomen, alsmede presentaties. Ook

werden er recensies geschreven van boeken die relevant waren voor hoogbegaafde volwassenen.

In 2012 volgde een bestuurswissel. Rianne van de Ven en Karel Jurgens kwamen in de plaats van Maud van Thiel en Annette Verhoef die beide door drukke eigen werkzaamheden aftraden. Het nieuwe bestuur met Rianne als voorzitter, Noks als secretaris en Karel als penningmeester maakte als het ware een doorstart. In de jaren daaropvolgend heeft het bestuur van het IHBV kans gezien om de activiteiten van het instituut uit te bouwen en concreet gestalte te geven aan wat zij als doelstellingen voor ogen hadden bij de oprichting ervan.

Er kwam onderzoek, zoals het onderzoek naar werkbeleving van hoogbegaafden aan de Universiteit van Utrecht (2012, 2013) met als afronding een presentatie van de resultaten op een speciaal daarvoor georganiseerde conferentie. Ook vond er onderzoek plaats naar arbeidsconflicten van hoogbegaafden met als resultaat een Engelstalige publicatie en diverse presentaties in de Verenigde Staten en in Nederland. Het onderwerp hoogbegaafde volwassenen en ouderen werd en wordt steeds vaker opgepakt door studenten die hoogbegaafdheid namen als onderwerp voor hun afstudeerscriptie en door het IHBV werden begeleid.

Het aantal leaflets met informatie over hoogbegaafdheid breidde zich uit naar vijftien en werd ook beschikbaar in het Engels, en deels in het Duits en Frans. Deze internationalisering zette zich ook voort op de website met een gedeelte in het Engels en Duits omdat ook het buitenland interesse toonde voor de activiteiten en publicaties van het IHBV. Als gevolg daarvan bestaan er momenteel goede contacten met diverse deskundigen uit de VS, zoals James Webb, Ellen Fiedler, Lisa Erickson en vindt ook samenwerking plaats met buitenlandse organisaties, zoals het Amerikaanse SENG (*Supporting Emotional Needs of the Gifted*), GRO (*Gifted Research and Outreach*) en *Intergifted*. Er wordt kennis uitgewisseld en er zijn presentaties en workshops gegeven. Noks gaf ook presentaties op Europese bijeenkomsten van Mensaleden, bij de Europese *gatherings* van de *Triple Nine Society* en op een congres van de *World Council of Gifted and Talented Children*.

Uiteraard worden ook in Nederland (naast de HB-café's) veel presentaties en workshops gegeven over diverse thema's zoals hoogbegaafden op het werk, hoogbegaafden in de GGZ, hoogbegaafdheid positief inzetten, keuzes maken door hoogbegaafden en bore-out van hoogbegaafden. In eigen land beschikt het IHBV over een uitgebreid netwerk en zijn er goede contacten met o.a. Mensa, SLO, CBO, Koepel Hoogbegaafdheid en Exentra (Vlaanderen).

Het IHBV is ook blij met de aandacht voor HB-senioren, een vergeten groep met speciale behoeftes zoals uit de geschreven portretten blijkt die het IHBV maakte met financiële steun van het Mensafonds. Er is nu enige belangstelling uit het werkveld, er zijn onderzoeken gedaan door studenten van de Hanze Hogeschool en samen met Anita van der Drift, zelf werkzaam in de zorg voor ouderen, gaf Noks een workshop aan zorgmedewerkers van Pieter van Foreest, een stichting in Delft die woonvormen voor ouderen beheert.

Aangezet door de vele vragen naar hulpverleners, beheert het IHBV op de website een hulpverlenerslijst waarop hulpverleners zichzelf en hun specifieke deskundigheid kunnen aanmelden. Deze lijst kent ook een internationale variant.

Vorig jaar bestond het IHBV vijf jaar. Dit was aanleiding om een congres te organiseren waarbij de Amerikaanse dr. James Webb optrad als keynotespeaker. De belangstelling was groot (er was zelfs een wachtlijst voor kaarten) en de waardering hoog.

Een tweede hoogtepunt, in 2016, was de Week van de Hoogbegaafdheid, die samen met een aantal collega-organisaties werd georganiseerd. Het was geweldig dat deze week door zovelen werd aangegrepen om een activiteit te organiseren op het gebied van hoogbegaafdheid. Dat genereerde beslist veel aandacht, ook van de media, waardoor hoogbegaafdheid toch weer wat hoger op de agenda kwam te staan.

Tijdens de week werd een zogenaamde flashmobactie gehouden, waarbij het IHBV een oproep deed aan iedereen om een informatiepakket te brengen aan een GGZ-instelling in de buurt. Velen gaven hier gevolg aan en er kwamen reacties vanuit de sector zelf, zoals het verzoek om een workshop te geven voor medewerkers van een GGZ-instelling. Momenteel werkt het IHBV aan het indienen van een projectidee bij ZonMW over hoogbegaafden in de GGZ.

Het gaat met kleine stapjes, zoals Noks altijd zegt, maar het IHBV boekt zeker resultaat. Al kan het de leden van het IHBV als hoogbegaafden natuurlijk niet snel genoeg gaan, samen met de vele vrijwilligers en samenwerkingspartners maakt het instituut langzaam maar zeker vorderingen met het realiseren van zijn missie (zie hiervoor de website: www.ihbv.nl) en hoopt het IHBV zo bij te dragen aan het geluk en welzijn van hoogbegaafden in de maatschappij. **NMB**

Contact: secretariaat@ihbv.nl

¹ Nu: Maud van Thiel